

Jarosław Zieliński, Sekretarz Stanu Ministerstwo Spraw
Wewnętrznych i Administracji 02-591 Warszawa ul.
Stefana Batorego 5

Warszawa, 2018-02-13

KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW
KANCELARIA SEJMU

BMP-0713-2-9/2018

Odpowiedź na interpelację nr 18534

Odpowiedź Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji na interpelację numer 18534 Posła na Sejm RP Pani Marii Małgorzaty Janyska w sprawie agresji oraz napaści na tle rasowym

W załączeniu uprzejmie przesyłam odpowiedź Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji na interpelację numer 18534 Posła na Sejm RP Pani Marii Małgorzaty Janyska w sprawie agresji oraz napaści na tle rasowym.

Załączniki:

1. ODP NA INT NR 18534.DOCX

Dokument został podpisany, aby go zweryfikować należy użyć oprogramowania do weryfikacji podpisu Data złożenia podpisu:

2018-02-15T07:58:09Z

Podpis elektroniczny

Pan

Marek Kuchciński

Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację numer 18534 Posła na Sejm RP Pani Marii Małgorzaty Janyska w sprawie *agresji oraz napaści na tle rasowym*, na wstępie pragnę podkreślić, że Rząd Prawa i Sprawiedliwości zdecydowanie potępia zachowania polegające na dyskryminacji ze względu na wyznanie, pochodzenie, język, kolor skóry czy poglądy polityczne i związane z tym przypadki łamania prawa. Każdy ujawniony taki przypadek jest i będzie wyjaśniany przez powołane do tego organy państwa. Nie ulega wątpliwości, że społecznej szkodliwości przestępstw związanych z propagowaniem ustroju faszystowskiego lub totalitarnego bądź nawoływania do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych lub wyznaniowych nie można bagatelizować, jednak ich liczba pozostaje na zbliżonym poziomie i stanowi jedynie niewielki ułamek wszystkich przestępstw. Przy ogólnej liczbie około 782 tys. przestępstw stwierdzonych w 2017 roku odnotowano jedynie 726 przestępstw z nienawiści, co stanowi niecałe 0,1% wszystkich przypadków łamania prawa. Warto nadmienić, że liczba przestępstw z nienawiści stwierdzonych w 2017 roku w porównaniu do 2016 roku - w którym odnotowano 765 ww. przestępstw - oraz do 2015 roku - w którym odnotowano 791 ww. przestępstw - spadła. Natomiast trzeba zauważyć, że wyraźny, prawie dwukrotny wzrost liczby przestępstw z nienawiści zanotowano w czasie rządów koalicji PO-PSL. W 2013 roku były 474 takie przestępstwa, zaś w kolejnym 2014 roku – aż 727.

Należy również wskazać, że przestępstwa popełniane z pobudek rasistowskich lub ksenofobicznych nie tylko znajdują się w stałym zainteresowaniu Policji, ale zawsze spotykają się ze zdecydowanym działaniem w celu wykrycia, ujęcia i ukarania sprawców. W ostatnich latach Policja odnotowuje wzrost wykrywalności przestępstw, w tym przestępstw z nienawiści. W kategorii przestępstw najbardziej dotkliwych na co dzień dla obywateli, tj. kradzieży, kradzieży z włamaniem, kradzieży samochodu, rozbojów, pobic, zniszczeń mienia i uszkodzeń ciała wykrywalność w 2017 roku przekroczyła 40%, w 2016 roku wynosiła 38%, a w 2015 roku 35%. W porównaniu wykrywalność przestępstw z nienawiści w 2017 roku wyniosła 50,28%, w 2016 roku – 45,04%, a w 2015 - 39,87%.

Warto podkreślić, że rozpoznawanie i zwalczanie przestępstw motywowanych nienawiścią jest jednym z siedmiu, wpisanych na lata 2016-2018, Priorytetów Komendanta Głównego.

W strukturach Policji funkcjonuje sieć policyjnych pełnomocników do spraw ochrony praw człowieka (pełnomocnik Komendanta Głównego Policji, a także jego odpowiednicy w Komendzie Stołecznej Policji oraz komendach wojewódzkich, Centralnym Biurze Śledczym Policji i szkołach Policji). W Komendzie Głównej Policji (KGP) oraz w komendach wojewódzkich (Stołecznej) Policji zostali powołani koordynatorzy do spraw

zwalczania przestępstw z nienawiści. Podczas organizowanych przez Biuro Kryminalne KGP narad służbowych dotyczących problematyki zwalczania przestępstw z nienawiści ww. koordynatorzy m.in. wymieniają się wiedzą oraz informacjami o zrealizowanych sprawach na terenie poszczególnych garnizonów dotyczących przestępstw z nienawiści. We wspomnianych naradach uczestniczą również przedstawiciele instytucji publicznych (m.in. Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministerstwa Sprawiedliwości, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Rzecznika Praw Obywatelskich) oraz organizacji społecznych zajmujących się problematyką ochrony praw człowieka i przeciwdziałania przestępstwom z nienawiści.

W Biurze do Walki z Cyberprzestępczością w KGP i wydziałach do spraw walki z cyberprzestępczością w komendach wojewódzkich zostali powołani koordynatorzy do spraw zwalczania przestępstw z nienawiści w cyberprzestrzeni. Celem tej inicjatywy jest wzmocnienie działań w walce z przestępczością z nienawiści pojawiającą się w cyberprzestrzeni na terenie podległym tym komendom. Działania, prowadzone w szczególności w sferze pracy operacyjnej, mają na celu wykrywanie i ustalanie sprawców przestępstw z nienawiści w cyberprzestrzeni.

Ponadto przedstawiciel Biura Prewencji KGP od 2016 roku współpracuje z Grupą Roboczą RAN POL sieci RAN (ang. *Radicalization Awareness Network*), działającą pod auspicjami Komisji Europejskiej. Celem sieci RAN jest przeciwdziałanie ekstremizmowi oraz wspieranie działań państw członkowskich Unii Europejskiej (UE) w zakresie zapobiegania radykalizacji postaw ich obywateli. Sieć RAN łączy kluczowych partnerów zaangażowanych w opisywane działania na obszarze UE, takich jak pracowników socjalnych, liderów młodzieżowych, naukowców, a przede wszystkim Policję współpracującą ze społecznościami najbardziej zagrożonymi tym zjawiskiem. Do zadań grupy RAN POL należy pomoc w identyfikowaniu dobrych praktyk oraz propagowaniu wymiany informacji i doświadczeń dotyczących różnych aspektów radykalizacji postaw, a przede wszystkim wypracowywanie rozwiązań prewencyjnych w opisywanym obszarze.

W ofercie skierowanej do krajów członkowskich Unii Europejskiej RAN proponuje dwudniowe warsztaty składające się z dwóch części tematycznych. Pierwsza to zajęcia warsztatowe zatytułowane *Świadomość i działanie w obszarze zjawiska radykalizacji, lokalnych zagrożeń, rozumienia mechanizmów eskalowania zachowań, sposobów reakcji na zaistniałe zdarzenia*, ale przede wszystkim środków umożliwiających zapobieganie radykalizacji oraz współpracy w tym zakresie z podmiotami pozapolicyjnymi. Natomiast druga część to zajęcia dydaktyczne przygotowujące uczestników do wykorzystywania wiedzy uzyskanej podczas pierwszego dnia szkolenia na rzecz prowadzenia lokalnych, jednodniowych szkoleń z przedmiotowego zakresu. W warsztatach odbywających się w Warszawie w dniach 24-25 kwietnia 2017 roku, prowadzonych przez trenerów z *Radicalization Awareness Network*, wzięło udział łącznie 21 policjantów, reprezentujących zarówno wydziały prewencji, jak też wydziały kryminalne oraz komórki komend wojewódzkich Policji właściwe w sprawach antyterrorystycznych, przedstawiciele Biura Prewencji, Biura Kryminalnego oraz Biura Operacji Antyterrorystycznych KGP, a także przedstawiciele Instytutu Bezpieczeństwa Społecznego i Wyższej Szkoły Administracji, Zarządzania i Biznesu w Rzeszowie.

Dodatkowo Policja podejmuje szereg działań prewencyjnych mających na celu przeciwdziałanie agresji oraz napaściom na tle rasowym i etnicznym oraz tzw. *mowie nienawiści*, wśród których należy wymienić:

- opracowywanie lokalnych diagnoz pod kątem przebywania cudzoziemców lub innych osób potencjalnie narażonych na dyskryminację lub przestępstwa z nienawiści,

- współpracę z administracją terenów zamieszkałych przez obywateli innych państw (akademików, domów mieszkalnych) w celu reagowania na wszelkie zagrożenia przestępstwami z nienawiści dotyczącymi cudzoziemców,
- nawiązywanie przez funkcjonariuszy Policji (głównie dzielnicowych) kontaktów z przedstawicielami grup mniejszościowych,
- zamieszczanie na policyjnych stronach informacji w różnych językach dotyczących zasad bezpieczeństwa dla cudzoziemców,
- realizacja programów prewencyjnych oraz edukacyjno-kulturowych dotyczących problematyki tzw. mowy nienawiści, we współpracy z kinami, teatrami, z udziałem przedstawicieli grup mniejszościowych, wyznaniowych i odmiennych kultur,
- udział policjantów w debatach społecznych dotyczących kwestii kształtowania właściwych postaw wobec obcokrajowców oraz oddziaływań profilaktycznych w obszarach tolerancji, przeciwdziałania rasizmowi, zmiany stereotypów oraz poszanowania godności ludzkiej,
- w ramach dyslokacji służb patrolowych policjanci otrzymują zadania rozpoznawania zagrożeń dotyczących imigrantów i uchodźców.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji (MSWiA) koordynuje wdrażanie realizowanego w Policji programu szkoleniowego dotyczącego przeciwdziałania i zwalczania przestępstw motywowanych uprzedzeniami pn. *Trening przeciwdziałania przestępstwom z nienawiści dla funkcjonariuszy organów ścigania* (TAHCLE). Celem ww. Programu jest podniesienie kompetencji funkcjonariuszy Policji w zakresie prowadzenia czynności w przypadku zaistnienia zdarzeń, które mogą mieć charakter przestępstwa z nienawiści, a także przekazanie im umiejętności dotyczących postępowania z ofiarami tego rodzaju przestępstw. W ramach omawianych przedsięwzięć na terenie całego kraju są realizowane szkolenia dla funkcjonariuszy Policji, które obejmują problematykę rozpoznawania przestępstw z nienawiści, prawidłowego prowadzenia czynności wykrywczych w tego rodzaju przypadkach, adekwatnego reagowania policjantów na takie zdarzenia oraz zapobiegania przestępstwom z nienawiści. Szkolenia są prowadzone na bieżąco i w kolejnych latach planowana jest ich dalsza realizacja. Do końca 2017 roku w ramach Programu zostało przeszkolonych w sumie prawie 104 tys. funkcjonariuszy. Szkolenia będą kontynuowane również w 2018 roku.

Dodatkowo od 2015 roku są organizowane przez KGP przy współudziale MSWiA szkolenia w formie warsztatów pn. *Zwalczanie przestępstw popełnionych z pobudek rasistowskich i ksenofobicznych*. Wymienione warsztaty szkoleniowe są kierowane do policjantów komórek dochodzeniowo-śledczych służby kryminalnej, realizujących czynności w sprawach dotyczących przestępstw popełnionych na tle nienawiści. Ponadto w toku ww. spotkań są przedstawiane regulacje międzynarodowe i konstytucyjne odnoszące się do mowy nienawiści oraz wolności słowa. Ogółem w ww. warsztatach szkoleniowych w latach 2015-2017 wzięło udział 119 funkcjonariuszy ze wszystkich garnizonów Policji, którzy prowadzą postępowania przygotowawcze dotyczące przestępstw z nienawiści. W przedmiotowych szkoleniach biorą również udział funkcjonariusze Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Straży Granicznej i Żandarmerii Wojskowej. W 2018 roku jest planowana organizacja dwóch kolejnych warsztatów.

Przestępstwa motywowane uprzedzeniami są objęte przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji specjalnym monitoringiem. System gromadzenia danych został od 2015 roku udoskonalony. Obecnie baza danych jest wspólna dla Ministerstwa oraz Policji i obejmuje wszystkie postępowania przygotowawcze w sprawach o przestępstwa z nienawiści prowadzone przez Policję w całym kraju. System ten bazuje na raportach przygotowywanych co miesiąc przez koordynatorów ds. przestępstw z nienawiści z komend wojewódzkich i Komendy Stołecznej Policji oraz Koordynatora Krajowego funkcjonującego w Biurze Kryminalnym KGP, które są przekazywane do MSWiA. Otrzymane dane MSWiA uzupełnia informacjami o wyrokach zapadłych w poszczególnych postępowaniach. Stosowany przez Ministerstwo i Policję system umożliwia dokonywanie różnorodnych analiz zgromadzonych informacji w celu oszacowania zjawiska przestępstw z nienawiści w Polsce, m.in. w zakresie rodzajów motywacji będącej podłożem ww. czynów, ich kategorii, sytuacji w poszczególnych regionach kraju, a także charakterystyki sprawców i ofiar. Sprawozdania są wykorzystywane ponadto do określania potrzeb szkoleniowych, wprowadzania nowych rozwiązań i podejmowania działań zmierzających do zwiększenia efektywności zwalczania ww. przestępstw.

Z poważaniem

MINISTER

SPRAW WEWNĘTRZNYCH i ADMINISTRACJI

z up. Jarosław Zieliński

Sekretarz Stanu

Otrzymuje: Sekretariat Prezesa Rady Ministrów w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.